

Doelgericht schrijven voor een echt publiek

5de tot 6de leerjaar

FOCUS: Leerlingen versterken doelgericht en procesgericht schrijven door zelfstandig inhoud te plannen, formuleringen af te stemmen op publiek en een tekst kritisch te herwerken.

Minimumdoelen

1. De leerling kan ideeën verzamelen en ordenen voor een tekst en hierbij indien relevant een plan of structuur opstellen.
2. De leerling kan kritisch reflecteren op teksten en ze op aanwijzing herschrijven.
3. De leerling kan een doelgerichte formulering hanteren met variatie in zinsbouw en gepaste woordkeuze met gebruik van figuurlijk taalgebruik en een gepast register afgestemd op het beoogde publiek.

Leeractiviteiten → stappenplan

STAP 1

**KIES EEN FUNCTIO-
NELE SCHRIJFTAAK
MET PUBLIEK**

Gebruik bijvoorbeeld een nieuwsbericht, adviestekst, infotekst, samenvatting, overtuigende tekst of publicatie bij een thema. Bespreek doel, publiek, kanaal en gewenst effect. Laat leerlingen waar mogelijk kiezen uit enkele publicatievormen.

STAP 2

**PLAN INHOUD EN
STRUCTUUR**

Leerlingen activeren voorkennis, verzamelen vaktaal en ordenen ideeën in een schema, alinea-plan of schrijfplan. Ze bepalen welke informatie nodig is voor het publiek. Wie meer uitdaging nodig heeft, vergelijkt twee mogelijke structuren en verantwoordt de keuze.

STAP 3

MODELLEER GERICHT

Denk hardop bij een lastig onderdeel: een sterke inleiding, samenhang tussen alinea's, precieze formulering, register of herwerking van een zwakke passage. Maak de denkstappen expliciet en laat leerlingen ze daarna toepassen op hun eigen tekst.

STAP 4

**SCHRIJF EEN EERSTE
VERSIE**

Leerlingen schrijven zelfstandig of in duo's. Ondersteuning blijft beschikbaar via criteria, voorbeeldzinnen, woordbanken, schema's of korte instructietafels. Geef extra gerichte instructie bij knelpunten zoals alinea-opbouw, tekstcohesie of doelgericht formuleren.

STAP 5

**GEEF EN VERWERK
FEEDBACK**

Laat leerlingen feedback geven op inhoud, structuur en taalgebruik aan de hand van de criteria. Daarna herschrijven ze gericht en verantwoorden ze minstens een belangrijke schrijfkeuze. Sterke schrijvers kunnen hun tekst aanpassen voor een ander publiek of kanaal.

STAP 6

**PUBLICIEER,
PRESENTEER EN
REFLECTEER**

Laat leerlingen de tekst delen via een klasbundel, blog, affiche, brief, presentatie of ander eindproduct. Bespreek of de tekst zijn doel bereikt en welke strategie leerlingen meenemen naar een volgende schrijftaak.

Didactische bouwstenen

Functioneel en kennisrijk schrijven

- Vertrek van een taak waarin schrijven nodig is om kennis te verwerken, te delen of te gebruiken. Taal staat in functie van denken, leren en communiceren.
- Maak publiek, doel, tekstsoort en publicatievorm expliciet. Leerlingen leren bewuste keuzes maken voor kanaal, register en effect.
- Gebruik rijke inhoud uit wereldoriëntatie, actualiteit, literatuur of een klasproject. Zo krijgen leerlingen genoeg kennis en taal om inhoudelijk sterker te schrijven.

Planmatig schrijven

- Laat leerlingen inhoud verzamelen, selecteren en ordenen voor ze schrijven. Zorg dat er voldoende nadruk ligt op plannen, schrijven en herschrijven van samenhangende teksten.
- Gebruik schema's, sleutelwoorden, voorbeeldteksten en alinea-plannen om taal en denken zichtbaar te maken.
- Laat leerlingen niet alleen invullen, maar ook keuzes verantwoorden: welke informatie is relevant, in welke volgorde komt ze en waarom past die structuur bij het doel?

Expliciete instructie op kwaliteit

- Modelleer precies waar leerlingen winst kunnen boeken: samenhang, alinea's, formulering, register, tekstmaak of herwerking.
- Werk met criteria die rechtstreeks aansluiten bij tekstsoort, publiek en doel. Criteria zijn geen algemene checklist, maar sturen de schrijfkeuzes.
- Maak strategieën expliciet: een alinea beginnen, een structuuraanduiding kiezen, een zin preciezer maken, een titel aanscherpen of register aanpassen.

Feedback en herwerking

- Geef concrete feedback op inhoud, structuur en taalgebruik. Geef feedback op schrijfproducten op basis van duidelijke criteria.
- Laat leerlingen feedback verwerken in een echte herwerking, niet enkel in een verbeterlijst. Vraag zichtbaar bewijs: gewijzigde alinea, betere overgang, preciezere woordkeuze of geschrapte herhaling.
- Laat leerlingen kort reflecteren op hun schrijfkeuzes. Zo groeit metacognitie zonder er een lange reflectieopdracht van te maken.

Ondersteuning en hoge verwachtingen

- Bied steun via voorbeelden, kaders, schema's, sleutelwoorden en korte instructie zonder de opdracht te verarmen.
- Voorzie extra gerichte oefening voor leerlingen met specifieke schrijfkelpunten, bijvoorbeeld alinea-opbouw, tekstcohesie, doelgericht formuleren of herwerken.
- Maak uitdaging zichtbaar door leerlingen versies te laten vergelijken, een tekst voor een ander publiek te herschrijven of hun register en zinsbouw doelbewust te verfijnen.

Interactie, transfer en motivatie

- Voorzie overlegmomenten waarin leerlingen keuzes bespreken, feedback geven en taal uitproberen. Interactie helpt leerlingen hun tekstideeën scherper te krijgen.
- Laat de tekst echt gebruikt worden: publiceren, presenteren, verzenden, bundelen of inzetten in een vakopdracht. Dat versterkt motivatie en transfer.
- Koppel de strategieën uit deze schrijftaak aan een volgende taak, bijvoorbeeld een verslag, samenvatting, presentatie of overtuigende tekst.

Bronnen en nuttige links

- * onderwijsdoelen.be
- * Leerpunt: Leidraad Onderwijs vanuit hoge verwachtingen
- * Leerpunt: Leidraad Differentiatie om onderwijsachterstanden weg te werken
- * Leerpunt: Feedback die het leren verbetert
- * Leerpunt: Leidraad Metacognitie en zelfregulerend leren

Ieder kind Taalheld is een onderdeel van de nieuwe minimumdoelen.